

બાળકો અને નવયુવાનો માટે

રબીઉલ અવ્વાલ, હિજરી સન ૧૪૩૮
નવેમ્બર - ૨૦૧૬

અંક-૧૧

"I love Mohammad" P.B.U.H

.I hate terrorism

I condemn insulting the holy prophets

મારા વહાલા વાચકમિત્રો !

અસ્સલામો અલયકુમ !!

રબીઉલ-અવ્વલનો મહીનો ઘણી રીતે બીજા મહીનાઓ કરતાં વિશિષ્ટતા ધરાવે છે. આ મહીનામાં નબીયે કરીમ સ.અ.વ.નો પુણ્યશાળી જન્મ છે કે જેમના કાજે (સદકામાં) આ પૃથ્વી-આકાશ અને સમગ્ર સૃષ્ટિનું સર્જન કરવામાં આવ્યું છે અને આ મહીનામાં જ ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.નો પણ પુણ્યશાળી જન્મ થએલ છે કે જેમણે “ફિકહે-જાઅફરી”ને તેની સર્વોચ્ચતાના શિખરે પહોંચાડ્યો છે. આ મહીનાની ૮મી તારીખે જ ઈમામ હુસૈન અ.સ.નો લુટાએલો કાફલો મદીના મુનવ્વરા પહોંચ્યો હતો અને આ તારીખે જ ઈમામત અને વિલાયતની સુવર્ણ શ્રંખલાની અગ્યારમી કડી હઝરત ઈમામ હસન અસ્કરી અ.સ.ની શહાદત પણ છે.

આ માસમાં અહલેબૈત અત્હાર અ.સ.ના ચાહવાવાળાઓ (શીઆઓ)ની ખુશીયોની શરૂઆત એ કારણે થાય છે કે એ દિવસે શોકના દિવસો (અય્યામે અઝા)નો શોક ઉઠાવી લેવામાં આવે છે અને બીજા જ દિવસે આપણાં બારમાં ઈમામ અજ.ની તાજપોશીનો દિવસ છે. આપણાં માટે એનાથી મોટી ખુશાલી શું હોઈ શકે કે આપણાં સંરક્ષક ઈમામની ઈમામતનો પ્રારંભ આ દિવસે જ થયો છે અને જે અલ્લાહના હુકમ (દયા-કૃપા)થી આજે પણ પ્રવર્તમાન છે અને આપણે અહલેબૈત અ.સ.ના ચાહવાવાળાઓ તેમના જ પુણ્યશાળી અસ્તિત્વ અને તેમની જ દયા-કૃપા અને દુઆઓના પુણ્ય પ્રતાપે આબરૂભેર જીવન વિતાવી રહ્યાં છીએ.

ઈમામ અજ.એ પોતે જ ફરમાવ્યું છે કે: “હે મારા ચાહવાવાળાઓ! એક ક્ષણ માટે પણ મારી કૃપાદ્રષ્ટિ તમારા ઉપરથી ખસી જાય તો કાળચક્ર તમને એવી રીતે નષ્ટ કરી નાંખશે કે જે રીતે ઘંટીના બે પથરો વચ્ચે અનાજ દળાઈને લોટ થઈ જાય છે.”

આ મહીનામાં અમે મુહમ્મદ સ.અ.વ. અને આલે મુહમ્મદ અ.સ.ના સઘળા ચાહવાવાળાઓની સેવાઓમાં શહાદતને અનુલક્ષીને શોક પ્રગટ કરીએ છીએ, ખુશાલીઓની તારીખોને અનુલક્ષીને મુબારકબાદ અને શુભેચ્છા પાઠવીએ છીએ.

આપનું પોતાનું આ સામયિક “હાદી” આપની સેવામાં પ્રસ્તુત છે. આ સેવા આપનાર તમામ સેવકો માટે દુઆ કરવા અમો આપ સર્વેને વિનંતી કરીએ છીએ.

વસ્સલામ

ઝેરે સર પર સ્ત્રી હઝરતો હુજૂત

અરવાહોના ફિદાહ, અજજલલ્લાહો તઆલા ફરજહુશરીફ

મહુમ જનાબ મૌલાના આબીદ હુસૈન રીઝવી

સાહેબની યાદમાં

મુખ્ય તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ રેઝા રિઝવી ગરવી

કાર્યવાહક તંત્રી :

સૈયદ મોહમ્મદ અફ્ફર

સૈયદ આબીદ હુસૈન એ રિઝવી 7383560072

સહાયકો :

અહમદ રેઝા ગુરારહ

તાલીમ રેઝા અજમેરી

એહસાન અલી રિઝવી

અનુવાહક :

સૈયદ મોહમ્મદ ફાઝિલ બુખારી આઈ. એ. એસ (નિવૃત્ત)

શુષોભન :

Web Graphics મોહમ્મદ તાહીર

9898937633 E-mail: smtahir202@gmail.com

ટુરીંગ એજન્ટ :

સૈયદ મીસમ મેહદી રિઝવી 9510344219

“હાદી” માસિકના મેમ્બર બનવા માટે સંપર્ક કરો:

અમદાવાદ: (૧) શબ્બીર ભાઈ નુરાની, ફોન: ૯૩૭૬૧૬૮૩૦૬
 (૨) મૌલાના ઝફરુલ હસન, ફોન: ૯૩૨૭૫૩૬૬૩૮
 (૩) ઝાકીર ભાઈ મોમીન, ફોન: ૯૩૨૭૦૪૧૩૧૪

ભાવનગર: મુસ્તાકભાઈ વિરાણી, ફોન: ૯૮૨૪૫૩૮૧૧૪

મહુવા: મહેદીરઝા એમ. બંભોરા, ફોન: ૯૮૨૪૩૨૭૨૨૭

કાણોદર: નૌશાદભાઈ, જાફરી ચેનલ, ફોન: ૯૮૯૮૭૭૩૬૧૧

મેતા: મોહસીનભાઈ કડીવાલ, ફોન: ૯૮૯૮૩૬૯૦૮૯

ભરૂચ: મુશ્તાકઅલી પાનવાલા, ફોન: ૯૮૨૪૨૪૩૦૫૧

ઘોળકા: કમરઅલી મોમીન

અંબાર: રફીકભાઈ ખોજા, ફોન: ૯૮૨૫૩૧૮૬૨૧

રૂસ્તમપૂરા: સૈયદ આશીક હુસૈન, ફોન: ૯૮૨૪૧૧૯૩૭૨

રાજૂલા: મૌલાના હસન મહેદી, ફોન: ૯૮૦૪૧૪૬૧૧૦

સેલવાસા: ગુલામ અબ્બાસભાઈ દેવજાણી, ફોન: ૯૮૨૫૯૯૯૯૭૮

સિહોર: હસનઅલી વજીરઅલી વસાયા, ફોન: ૯૮૭૯૯૬૯૮૬૮

કચ્છ: મુશ્તાક હુસૈન અબ્દુલ હુસૈન માસ્ટર, ફોન: ૯૮૨૪૨૧૬૪૭૦

ડેડીયાપાસ: રિઝવાન હુસૈન અમીરઅલી રાજાણી, ફોન: ૯૪૨૭૧૭૫૨૩૧

ખાસ નોંધ: સભ્ય તથા એજન્ટ મિત્રોને અરજ છે કે જેનું અગાઉનું લવાજમ

બાકી છે તે અને નવા વર્ષનું લવાજમ મોકલી આપવા વિનંતી.

કાણોદર પ્રોગ્રામમાં (તા. ૨૩-૧૧-૧૬ થી ૨૬-૧૧-૧૬) જૂના તથા નવા

લવાજમ ભરવા માટે હાદી માસિકના સ્ટોલ ઉપર મળો.

વિગતો માટે સંપર્ક :

(રહ.)

હૌઝએ ઈલમીયહ ઈમામ ખુમૈની ગોલ્ડન પાર્ક, વટ્પા, અમદાવાદ, ગુજરાત, ભારત

E-mail: hadimasik@yahoo.com Website: www.hadikids.org

PHONE NO: 079-25892786, 94266 78614, 70969 21472, 97247 37865

વાર્ષિક લવાજમ: રૂપિયા ૩૦૦/-

3 HADI, NOVEMBER 2016

આકાશી સૃષ્ટિ અને ખાનદાને વહી અ.સ. પ્રત્યેનો પ્રેમભાવ

આ સમગ્ર સૃષ્ટિના સઘળા આદરણીય વ્યક્તિઓનું આદર-માન સન્માન તે તમામ અહલેબૈત અ.સ. પ્રત્યેના તેમના પ્રેમભાવને કારણે છે એટલે સુધી કે અલ્લાહના નજીકના ફરિશ્તાઓને પણ સઘળું આદર-માન સન્માન તેમના અહલેબૈત અ.સ. પ્રત્યેના પ્રેમભાવને કારણે જ પ્રાપ્ત થયેલ છે.

હઝરત રસૂલે અકરમ સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું છે કે:

“હલ શરફતિલ-મલાએકતો ઇલ્લા બે-હુબ્બેહા લેમુહમ્મદિન-વ-અલીયિન-વ-કબૂલેહા લે-વિલાયતેહા.” અર્થાત: “ફરિશ્તાઓનું માન-સન્માન મુહમ્મદ સ.અ.વ. અને અલી અ.સ. પ્રત્યેના પ્રેમભાવ અને તેમના દ્વારા આ બંનેની વિલાયતના સ્વીકાર સિવાય બીજા કારણે નથી.” (ખિહારૂલ-અનવાર, ભાગ ૨૧, પાન નં ૨૨૭; તફસીરે ઈમામ હસન અસ્કરી અ.સ. પાન નં ૧૫૨)

આ સ્પષ્ટ ઘોષણાં એ બાબતની પ્રમાણભૂત દલીલ છે કે ફરિશ્તાઓનું માન-સન્માન અને આદર તેમના પયગમ્બર અકરમ સ.અ.વ. અને અમીરૂલ મોઅમેનીન અલી અ.સ. પ્રત્યેના પ્રેમભાવને કારણે છે જે કે આ રિવાયતમાં ફરિશ્તાઓનો ઉલ્લેખ છે; પરંતુ બીજી રિવાયતો એ હકીકત પણ દર્શાવે છે કે સઘળી આકાશી સૃષ્ટિ (તે ફરિશ્તાઓ હોય કે અન્ય કોઈ પણ) તમામ ખાનદાને વહી અ.સ.ના ચાહકો છે અને તેમના પ્રત્યેના પ્રેમભાવને કારણે જ તેઓ ખુદાથી વધારે સામિધ્ય પ્રાપ્ત કરે છે અને તેનું કારણ એ છે કે પ્રેમભાવ એક એવી વસ્તુ છે જે પોતાના પ્રિયપાત્રના ગુણો પ્રેમ કરનારમાં પણ ઉત્પન્ન કરી દે છે અને ખુદાનું સામિધ્ય અને સાનિધ્ય તો અહલેઝૈત અ.સ.નો એક વિશિષ્ટ ગુણ છે.

તેથી જ આકાશી સૃષ્ટિ આ મહાન હસ્તીઓ પ્રત્યેના પ્રેમભાવને જ ખુદાના સામિધ્ય અને સાનિધ્યનું કારણ માને છે. અહલેઝૈત અ.સ.થી રિવાયત થઈ છે તેવી એક “ઝિયારતે જામેઆ”માં આપણે પઢીએ છીએ કે: “યતકર્બો અહલિસ્સમાએ બે-હુબ્બેકુમ-વ-બિલ-બરાઅતે મિન-અઅદાએકુમ.” અર્થાત: “આકાશવાળાઓ (પણ) આપના પ્રત્યેના પ્રેમભાવ અને આપના શત્રુઓ પ્રત્યેના અણગમાને કારણે (ખુદા)નું સામિધ્ય પ્રાપ્ત કરે છે.” (બિહારૂલ અનવાર, ભાગ ૧૦૨, પાન નં ૧૬૪; મિસ્બાહુમ્-ઝાઘર, પાન નં ૨૩૯)

પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.ની

દુઆઓ

કુરઆને મજીદમાં જુદી જુદી જગ્યાઓએ અલ્લાહ તઆલાએ પોતાના હબીબ (મિત્ર) હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સ.અ.વ.ને જુદી જુદી બાબત શીખવાડી છે જેમાં કેટલીક દુઆઓ પણ છે જેના થકી ખુદાવન્દે આલમે પોતાના હબીબ સ.અ.વ.ને યાચના કરવા અને મોઅમેનીન માટે પોતાના જીવન (રોજિંદા) કમમાં તે અપનાવી લેવા આજ્ઞા કરી છે. અત્રે અમે આપ હઝરત સ.અ.વ.ના સંદર્ભ સાથે કુરઆન મજીદમાં જે દુઆઓનો ઉલ્લેખ છે તે આપીએ છીએ:

૧. એક એ દુઆ છે જેમાં અલ્લાહ તઆલા હુઝૂર સ.અ.વ.ને ખુદાને આવી રીતે સંબોધન કરવાની આજ્ઞા આપે છે કે:

“અલ્લાહુમ્મા ફાતેરસ્સમાવાતે વલ-અર્ઝે આલેમલ-ગૈબે વશ્શહાદતે અન્તા તહકુમો બેના ઈબાદેકા ફી-મા-કાનૂ ફીહે યખ્લેફૂન.” (ઝોમર ૪૬) અર્થાત: “હે અલ્લાહ! હે આકાશો અને પૃથ્વીના સર્જનહાર! હે ધુપી અને જાહેર વાતોના જાણકાર! તું જ તારા બંદાઓમાં -તેઓ જે બાબતો અંગે મતભેદ ધરાવે છે- તેવી સઘળી બાબતોમાં નિર્ણય કરશે.” ખુદાની આ આજ્ઞામાંથી એવો સંદેશો તારવી શકાય તેમ છે કે આપણે મતભેદોનો ઉકેલ લાવવાના પ્રયાસો સાથે આપણાં પરવરદિગારની બારગાહમાં આ (શબ્દો વડે) દુઆ કરતાં રહેવું જેથી કરીને મોઅમિન ભાઈઓ અંદરો અંદરના મતભેદોથી સુરક્ષિત રહે.

૨. પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.ના શત્રુઓ ઘણાં લોકો હતાં અને સત્યની શિખામણથી દૂર ભાગતાં હતાં અને અન્યોને પણ ભ્રષ્ટ કરવા માટે દરરોજ એક જુદી જ (નવી જ) ચાલબાજી કરતાં હતાં અને તે પછી આવી દરેક ચાલબાજી અને બહાના બાજીનો યોગ્ય ઉકેલ તો હુઝૂર સ.અ.વ. પાસેથી માંગતાં હતાં અને ઘણી વખતે સ્વયં પયગમ્બર સ.અ.વ. પણ (પોતે જ જવાબ આપવાને બદલે) અલ્લાહ તઆલા તરફથી તે બાબતે કોઈ ઉકેલ આવે તેની પ્રતિક્ષા કરતાં હતાં કે જેથી કરીને શત્રુઓને જવાબ પણ મળી જાય અને હુઝૂર સ.અ.વ.ના નિશ્ચય અને સંકલ્પની દ્રઢતા પણ પ્રસ્થાપિત થઈ જાય. અલ્લાહ સૂરએ અંબિયામાં એકેશ્વરવાદ (તવહીદ)ને નહીં માનનારાઓને જવાબ આપતાં રસૂલે ખુદા સ.અ.વ.ને આ પ્રમાણે દુઆ કરવાની આજ્ઞા કરે છે કે:

“રબ્બેહકુમ બિલ-હકકે વ રબ્બોનર-રહમાનુલ મુસ્તાનો અલા મા તસેફૂન.” (અંબિયા ૧૧૨) અર્થાત: “હે મારા પરવરદિગાર! તું અમારા વચ્ચે (મારા અને નાસ્તિકોની વચ્ચે) સત્યતાપૂર્વક નિર્ણય કરી દે અને ખચિત રીતે મારો પરવરદિગાર અત્યંત દયાળુ અને તમારી વાતો (તમારી ચાલબાજીઓ)ની સામે (મને) મદદરૂપ થવાનું સાર્મથ્ય ધરાવે છે.” એનો અર્થ એ થાય છે કે સત્યનો સંદેશો પહોંચાડવાની સાથે મનુષ્યના (જેમને સત્યનો સંદેશો પહોંચાડવામાં આવી રહ્યો છે તે લોકોના) માર્ગદર્શન માટે (તેઓ સત્ય સ્વીકારતાં થઈ જાય તે માટે) દુઆઓનો આધાર પણ લેવો જરૂરી હોય છે.

૩. સૂરએ મોઅમેનૂન: મોમિનો માટેના અલ્લાહના સંદેશાઓ (આજ્ઞાઓ) મોક્ષ (મુક્તિ-નજાત)થી શરૂ થએલાં છે અને નાસ્તિકોને મોક્ષ (મુક્તિ) નહીં મળે (અદમે-નજાત)ના ઉલ્લેખ સાથે તેની પૂર્ણહૂતિ થએલી છે. તે માટે અલ્લાહનો ઈર્શાદ છે કે: “જે અલ્લાહને કોઈ અન્યની કે જેનું કોઈ અસ્તિત્વ જ

નથી તેવાની સાથે (મદદ માટે) પોકારશે તો તેની ગણત્રી (હિસાબ-લેખાજોખાં) ખુદાની પાસે છે જ અને નાસ્તિકો માટે તો કોઈ પણ સંજોગોમાં મોક્ષ (મુક્તિ-નજાત) છે જ નહીં.” (સૂરએ મોઅમેનૂન ૧૧૭) અને તે પછી તરત જ ગુનાહોની ક્ષમા યાચના (મગફિરત)ની તાકીદ કરવામાં આવી છે જેથી કરીને માણસ અલ્લાહ તરફથી પ્રેરણાં અને પરવરદિગારની દયા-કૃપાની સહાયતાથી મોઅમેનીનના સમુદાયમાં સામેલ રહે અને નાસ્તિકોના ટોળામાં તેની ગણત્રી ન થાય. તે દુઆ માટે ખુદાવન્દે આલમ પોતાના રસૂલ સ.અ.વ.ને જણાવે છે કે: “હે રસૂલે ખુદા! કહી દો કે (દુઆ એવી રીતે કરો કે:) રબ્બિગફિરલી વરહમ વ અન્તા ખૈરુરહેમીન.” (મોઅમેનૂન ૧૧૮) અર્થાત: “હે મારા પરવરદિગાર! ક્ષમા આપ અને દયા કર અને સૌથી શ્રેષ્ઠ (સૌથી વધારે) દયા-કૃપા કરનાર તો તું જ છે.” આમ હુઝૂર સ.અ.વ.નું અનુસરણ કરીને આપણે પણ હમેશાં બધા મોઅમેનીન માટે ગુનાહોની ક્ષમા યાચના (મગફિરતની દુઆ) કરતાં રહેવું જોઈએ.

૪. તેવી જ રીતે અલ્લાહ તઆલાએ પોતાના હબીબ (મિત્ર) સ.અ.વ.ને આજ્ઞા કરતાં ફરમાવ્યું છે કે: “વહી પૂરી થઈ ન હોય તે પહેલાં કુરઆનની બાબતે ઉતાવળ કરતાં નહીં અને યાચના કરતા રહે કે: “રબ્બે ઝિદની ઈલ્મા” (તા-હા, ૧૧૪) “હે મારા પરવરદિગાર! મારું જ્ઞાન વધારી દે.”

આ આજ્ઞાની બાબતે આપણે એ સમજી લેવું જોઈએ કે સમગ્ર સૃષ્ટિમાં સૌથી વધારે જ્ઞાની વિદ્વાન હોવા છતાંયે અલ્લાહ તઆલાએ આપણાં રસૂલ સ.અ.વ.ને એવી આજ્ઞા કરી છે કે તેઓ “રબ્બે ઝિદની ઈલ્મા”ની તિલાવત કરતાં રહે. તેથી જેમનું જ્ઞાન અને જેમની વિદ્યા એક કણ સમાન પણ નથી તેવા આપણાં

માટે તો અનિવાર્ય છે કે આ દુઆનો વિદ્ કરતાં રહીને ખુદા પાસેથી અધિકથી અધિક જ્ઞાન અને વિદ્યાની યાચના કરતાં રહીએ.

પ. અલ્લાહ તઆલાએ હુઝૂરે અકરમ સ.અ.વ.ને આવી રીતે દુઆ કરતાં રહેવાનો પણ હુકમ આપ્યો છે કે:

“રબ્બે અદખિલ્ની મુદખલ સિદકિંવ વ અખરિજની મુખરજ સિદકિંવ વ જઅલની મિલ્લદુનકા સુલ્તાનન-નસીરા.” (ઈસ્રાઅ ૮૦) અર્થાત: “હે મારા પરવરદિગાર! (દરેક સમસ્યામાં) મારો પ્રવેશ સત્યમય રીતે કરજે અને સત્યમય રીતે જ મને (તેમાંથી) બહાર કાઢજે અને પોતાની બારગાહમાંથી મને એક (એવી) શક્તિ આપ કે જે મને (દરેક રીતે - દરેક પળે) મદદગાર સાબિત થાય.”

ઈમામ સાદિક અ.સ.એ ફરમાવ્યું છે કે: “જો તમો કોઈ એવી જગ્યાએ પ્રવેશ કરો કે જ્યાં તમને બીક લાગે ત્યારે આ આયતની તિલાવત કરવી.”

કુરઆનની સમજૂતી લખનારા વિદ્વાનો (મુફ્સેરીન) એ પોતાના પુસ્તકોમાં લખ્યું છે કે મક્કાના વિજયના દિવસે જ્યારે પયગમ્બરે ઈસ્લામ સ.અ.વ.એ મક્કામાં પ્રવેશનો ઈરાદો કર્યો ત્યારે આ આયત ઉતરી હતી અને અલ્લાહે ફરમાવ્યું: “હે મુહમ્મદ! તમો આ આયત (જે ઉપર આપવામાં આવી છે તે)ની તિલાવત કરીને (મક્કામાં) પ્રવેશ કરો!!” ઈબ્ને અબ્બાસે આ આયત વિષે કહ્યું છે કે હુઝૂર સ.અ.વ.એ આ “મદદગાર”ની દુઆ ફરમાવી ત્યારે પરવરદિગારે આપની દુઆ કબૂલ ફરમાવી અને આપ સ.અ.વ.ને અલી ઈબ્ને અબીતાલિબ અ.સ.ને રસૂલ સ.અ.વ.ને અતા ફરમાવ્યાં કે જેમણે (દરેક રીતે - દરેક પળે) શત્રુઓની વિરુદ્ધ હુઝૂર સ.અ.વ.ની સહાયતા કરી છે.

૬. અલ્લાહ તઆલાએ આ રીતે દુઆ કરવાની પણ રસૂલ સ.અ.વ.ને આજ્ઞા કરી છે:

“કુલ્લિલ્લાહુમ્મા માલિકલ-મુલ્કે તુઅતિલ મુલ્કા મન-તશાઓ વ તન્નેઉલ મુલ્કા મન-તશાઓ વ તુઈઝ્ઝો મન-તશાઓ વ તુઝિલ્લો મન-તશાઓ બે-યદેકલ-ખૈર ઈન્નકા અલા કુલ્લે શૈઈન કદીર.(૨૬) તૂલેજુલ-લૈલા ફિન્નહારે વ તૂલેજુન્નહારા ફિલ્લૈલે વ તુખ્રેજુલ હૈયા મિનલ-મય્યતે વ તુખ્રેજુલ મય્યતા મિનલ-હૈયે વ તરઝુકો મન-તશાઓ બગૈરે હિસાબ.(૨૭)” (આલે-ઈમરાન ૨૬-૨૭) અર્થાત: “હે રસૂલ સ.અ.વ.! કહો કે: હે ખુદા! હે સલ્તનતના માલિક! (હે સર્વશક્તિશાળી) તું જેને યાહે છે તેને સલ્તનત આપે છે (શક્તિશાળી બનાવી દે છે) અને તું જેની પાસેથી યાહે તેની પાસેથી સલ્તનત (શક્તિ) ખુંચવી (પણ) લે છે. તું જેને યાહે છે તેને માન સન્માન (ઈઝઝત) આપે છે અને તું જેને યાહે છે તેને બેઆબરૂ કરે છે. સઘળી ભલાઈ તારા હાથમાં છે. બેશક તું દરેક વસ્તુ- દરેક બાબત ઉપર સંપૂર્ણ પ્રભુત્વ ધરાવે છે.(૨૬) તું રાત્રીને દિવસમાં ભેળવી દે છે અને દિવસને રાત્રીમાં ભેળવી દે છે. તું જ સજીવોમાંથી નિર્જીવો ઉત્પન્ન કરે છે અને નિર્જીવોમાંથી સજીવો પેદા કરે છે અને તું જેને યાહે છે તેને અઢળક આજીવિકા આપે છે.(૨૭)”

હુઝૂરે અકરમ સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું છે કે: “જ્યારે પણ ‘ઈસ્મે આઅઝમ’ સાથે દુઆ કરવામાં આવે ત્યારે તે દુઆ અવશ્ય કબૂલ થાય છે.” (તે ‘ઈસ્મે આઅઝમ’ વાળી આયત અગાઉ આપવામાં આવી છે તે આયત જ છે તેથી તે આયતની તિલાવત જ કરવા અંગે જ આ હદીસમાં ઉલ્લેખ છે.)

મઆઝ બિન જબલ એ કહ્યું છે કે: “હું એક દિવસે હુઝૂર સ.અ.વ.ની ઈમામતમાં નમાઝે જુમ્આ અદા કરી શક્યો નહોતો, તે પછી જ્યારે હુઝૂર

عَمَدٌ لِلدِّينِ رَسُولِ اللَّهِ

સ.અ.વ. પાસે ગયો ત્યારે આપ સ.અ.વ.એ મને પુછ્યું: હે મઆઝ! કયા કારણે તમે નમાઝમાં નહોતાં આવ્યાં?”

મેં અરજ ગુજારી: “હું એક યહૂદીનો અમુક સોનાનો દેવેદાર છું. તે મારા ઘરના બારણે આવીને ઉભો રહી ગયો હતો કે હું ઘરમાંથી નીકળું અને પોતે કરજ તરીકે આપેલ સોનું માંગી લે. મારી પાસે તેનું દેવું યુકવવા માટેનું સોનું નહોતું. તેથી ઘરમાંથી બહાર જ નીકળી શક્યો નહોતો.”

હુઝૂર સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું: “હે મઆઝ! અલ્લાહ તમારું દેવું યુકતે કરી દે તેવું તમે ઈચ્છો છો?”

મેં અરજ ગુજારી: “હા, ખુદાના રસૂલ (સ.અ.વ.)!”

હુઝૂર સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું: “અલ્લાહુમ્મા માલિકલ મુલ્કે....બગૈરે હિસાબ.”ની તિલાવત કરો. (આ આખી આયત ઉપર આપવામાં આવી છે તેની આલે ઈમરાન ૨૬-૨૭) તે પછી આવી રીતે પઢો: “યા રહમાનદ્દુન્યા વલ આખેરતે વ રહીમહોમા તુઅતી મિનહુમા મા-તશાઓ વ તમનઓ મિનહુમા મા-તશાઓ સલ્લે અલા મુહમ્મદિંવ વ આલે મુહમ્મદિન ઈકઝે અત્રી દૈની યા કરીમ” અર્થાત: “હે આલોક અને પરલોકના બખ્શવાવાળા! હે બંને જગતોના દયાળુ! તું આલોક અને પરલોકમાં જે ચાહે તે આપે છે અને આ બંને જગતોમાં જે ચાહે તે અટકાવી દે છે તેથી મુહમ્મદ સ.અ.વ. અને આલે મુહમ્મદ અ.સ. પર દુરુદ મોકલ અને હે કૃપાળુ! મારા કરજને યુકવી દે.” જો તમારું કરજ આખી દુન્યાના સોના જેટલું હશે તો પણ અલ્લાહ તઆલા તેને ચૂકવી દેશે.

પરાકાષ્ઠા

આત્મા અને હિંમતની

અલ્લાહના નિઃસ્વાર્થી અને પવિત્ર બંદાઓના ઓળખચિન્હોમાંથી એક ઓળખચિન્હ એ છે કે તેમની આત્મા અને હિંમત અત્યંત ઉચ્ચ બિન્દુએ હોય છે કે જે મનુષ્યની નિપુણતા અને ઉચ્ચ મુલ્યને દર્શાવે છે. આ આત્માની મહાનતા અને હિંમતની ઉચ્ચતાની નિશાનીઓ અંગે કુરઆન મજુદની અનેક આયતોમાં અંગૂલી-નિર્દેશ કરવામાં આવેલ છે તે પૈકી કેટલાંક ઉદાહરણો અત્રે આપવામાં આવે છે:

શોધવું અને પ્રયત્ન કરવો:- ઉચ્ચ સાહસ વૃત્તિ ધરાવનાર લોકો હમેશાં અલ્લાહના કાજે પ્રયત્ન અને પ્રયાસ કરતાં રહે છે તે અંગે ઈશ્દિ થએલ છે કે: “જે લોકો અમારા કાજે (અમારા માર્ગો- ધર્મ પ્રચારના સંબંધમાં) પ્રયત્ન કરે છે અમો તેમના માટે માર્ગ પ્રશસ્ત કરી દઈએ છીએ.” (સૂરએ અન્કબૂત ૬૯)

સદ્કાર્યોમાં શિદ્ધતા:- ઉચ્ચ સાહસ વૃત્તિ ધરાવનારા અને આત્માના મહાન સ્થાને બિરાજમાન થએલાં લોકો હમેશાં સદ્કાર્યો કરવામાં તત્પરતા દાખવે છે. તેમના માટે ઉલ્લેખ થએલ છે કે: “બેશક આ એવા લોકો છે કે જેઓ સદ્કાર્યોમાં ઉતાવળ કરતાં હતાં અને આશા અને ભય (બંને પરિસ્થિતિઓ)માં અમને પોકારતાં હતાં.” (સૂરએ અંબિયા ૯૦)

દાન વૃત્તિ અને અલ્લાહના માર્ગે યુધ્ધને પ્રાધાન્ય:- જે લોકો પોતાનામાં આત્મા અને સાહસ વૃત્તિની પરાકાષ્ઠા ધરાવીને અલ્લાહના માર્ગે યુધ્ધ કરે છે એવા લોકોને અલ્લાહ તઆલાએ સામાન્ય માણસો (અન્ય વ્યક્તિઓ)ના સમકક્ષ રાખ્યાં નથી પરંતુ તેમના ઉચ્ચ દરજ્જા અને મહાન સ્થાનની ઘોષણાં કરી છે. (સૂરએ હદીદ ૧૦)

ક્ષમા અને જતું કરવું:- જેમનો આત્મા શુધ્ધ હોય છે અને જેઓ નિરાભિમાની હોય છે તે લોકો હમેશાં બીજાઓ સાથે સદ્વ્યવહાર કરે છે અને તેના વળતર કે બદલાની લોકો પાસે અપેક્ષા સુધ્ધાં રાખતાં નથી પરંતુ વળતરની અપેક્ષા પણ અલ્લાહ પાસે જ રાખે છે. આ લોકોનું વર્ણન કુરઆનમાં છે કે: “આ એ લોકો જ છે કે જેઓ ક્રોધને પી જાય છે અને લોકોને ક્ષમા કરી દે છે અને અલ્લાહ ઉપકાર કરનારાઓને પોતાના પ્રિય ગણે છે.” (સૂરએ આલે-ઈમરાન ૧૩૪)

પોતાના ધર્મ બંધુઓ અંગેની શુભચિંતા (ભલી લાગણી):- ઉચ્ચ આચાર-વિચારવાળા લોકો હમેશાં બીજાઓના શુભચિંતકો હોય છે. (બીજાઓનું ભલું ઇચ્છે છે) દા.ત. આયતમાં છે કે આવા લોકો કહે છે કે (આ રીતે દુઆ કરતાં રહે છે કે:) “હે અમારા પરવરદિગાર! અમને ક્ષમા પ્રદાન કર અને અમારાથી પહેલાં જેઓ ઈમાન લાવ્યાં છે (તેવા) અમારા ધર્મ બંધુઓને પણ માફ કરી દે.” (સૂરએ હશ્ર ૧૦)

જ્ઞાન અને અલ્લાહની સાચી ઓળખ:- ઉચ્ચ આચાર-વિચાર ધરાવનાર વ્યક્તિઓ હમેશાં પોતાના જ્ઞાન અને અલ્લાહની સાચી ઓળખ પ્રાપ્તિને કાજે સક્રિય અને પ્રયત્નશીલ હોય છે અને તે અંગે તેઓ અલ્લાહ સમક્ષ યાચના પણ કરતાં રહે છે અને એવી યાચના કરે છે કે: “હે ખુદા! મારા જ્ઞાનમાં વૃદ્ધિ ફરમાવ.” (સૂરએ તા-હા ૧૧૪)

પોતે જ (પોતાના) ડોક્ટર બની જાવ

ઈમામ અલી અ.સ.એ પોતાના સુપુત્ર ઈમામ હસન અ.સ.ને ફરમાવ્યું છે કે:

“હું તમને એવી ચાર વાતો શીખવાડું કે જેના ઉપર અમલ કરીને તમો પોતે જ પોતાનો ઈલાજ કરી શકો અને તમને કદીયે ડોક્ટર (પાસે જવા)ની આવશ્યકતા ન રહે?”

આપ અ.સ.એ અરજ ગુજારી: “હે મારા પિતાજી! એ ચાર બાબતો શું છે?”

હઝરત અલી અ.સ.એ ફરમાવ્યું:

૧. જ્યાં સુધી ભૂખ લાગે નહીં ત્યાં સુધી ભોજન ન લો.

૨. વધુ ખાવાની ઈચ્છા હોય ત્યારે (વધુ ભોજન લેવાનું) છોડી દો. (એટલે કે હજી ભૂખ બાકી હોય ત્યારે જ ભોજન લેવાનું છોડી દો.)

૩. ભોજન ખૂબ જ ચાવીને ખાઓ.

૪. ભોજન લેતાં પહેલાં શૌચકર્મ અવશ્ય કરો.

(કિતાબે નસાયેહ, પાન નં ૧૮૫, હદીસ નં ૧૦૭)

જનાઁ લુકમાનની શિખામણો

(ક્રમશઃ ચાલનાર લેખ માળા)

હે મારા પુત્ર, જહનમની આગ સમગ્ર જગતવાસીઓને ચારેકોરથી વીંટળાઈ વળેલી છે અને તેનાથી કોઈ મુક્ત થઈ શકે તેમ નથી. જેના પર ખુદાવન્દે આલમ પોતાની દયા કૃપા વરસાવે અને જેને પોતાનું સામિપ્ય પ્રદાન કરે તે વ્યક્તિ જ તેનાથી (જહનમની આગથી) બચી શકશે (એટલે કે આપણે જેનાથી ખુદાની દયા - કૃપા પ્રાપ્ત થાય તેવા કાર્યો કરીને અલ્લાહનું સામિપ્ય પ્રાપ્ત કરવાના પ્રયત્ન કરવા જોઈએ).

(બિહારુલ અનવાર ભા. ૧૩, પા. ૪૩૦, હ. ૨૩)

જગતની સીમા :-

હે મારા વત્સ, તમારી આખેરતને નુકશાન થાય એટલી હદે જગતના કાર્યોમાં પરોવાયેલાં ન રહો અને જગતનો એ રીતે ત્યાગ પણ ન કરશો કે તમે બીજા લોકો ઉપર પરાવલંબી બની જાવ.

(બિહારુલ અનવાર ભા. ૭૩, પા. ૧૨૪, હ. ૧૧૨)

આપણાં નબી સ.અ.વ.ના સદ્યારિત્રના દ્રષ્ટાંતો

આજીવિકાની બાબતે અલ્લાહ પર ભરોસો:-

કાફીમાં ઈબ્ને બુકૈરથી રિવાયત છે કે: “ઘણી વખત એવું બનતું કે ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ. અમને જાડી-જાડી તંદૂરી ઘી વાળી રોટલીઓ હલવા સાથે ખવડાવતાં હતાં અને પછી રોટલી અને ઓલીવ ઓઈલ ખવડાવતાં હતાં.”

ઈમામ અ.સ.ને કહેવામાં આવ્યું કે આપ આમાં કાંઈ ઓછું કરી દો તો સમતોલપણું આવી જશે. આપ અ.સ.એ ફરમાવ્યું: “અમો ખુદાની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તીએ છીએ; જ્યારે અમારી આજીવિકામાં વૃદ્ધિ હોય છે ત્યારે અમારી જીવનશૈલી પણ તે પ્રમાણે સુખમય હોય છે અને જ્યારે ખુદા (અમારી આજીવિકા) ઓછી કરી દે છે ત્યારે (તેનાથી પણ) સંતોષ માની લઈએ છીએ.” (કાફી, પાન નં ૬૨૮૫)

مُحَمَّد

અહલેબૈત અ.સ.ના કર્તવ્યો:-

“મહાસિન” પુસ્તકમાં હઝરત અલી અ.સ.થી રિવાયત છે કે: “અમો અહલેબૈત અ.સ.નું એ કર્તવ્ય છે કે (લોકોને) ખવડાવીએ, દુર્ઘટનાના પ્રસંગોએ લોકોને આશ્રય આપીએ અને જ્યારે લોકો ઊંઘી રહ્યાં હોય ત્યારે નમાઝમાં પરોવાઈ જઈએ.” (કિતાબુલ મહાસિન, પાન નં ૩૮૭)

અતીથિ પાસેથી કોઈ કામ ન લેવું:-

કાફીમાં રિવાયત છે કે: “ઈમામ અલી રિઝા અ.સ.ની સેવામાં એક અતીથિ આવ્યો.

રાત્રે આપ તેની સાથે વાતો કરતાં હતાં ત્યારે દીવાનો પ્રકાશ ઓછો થઈ ગયો. તે વ્યક્તિએ પોતે દીવાની વાટને બરાબર કરવા હાથ લંબાવ્યો તો આપ અ.સ.એ તેને અટકાવી દઈને પોતે જ દીવાની વાટને બરાબર કરી દીધી અને ફરમાવ્યું અમો અહલેબૈત (અ.સ.) પોતાના અતીથિ પાસેથી કોઈ કામ કરાવવાનું પસંદ નથી કરતાં.” (કાફી, પાન નં ૬૨૮૩)

(સુનનુજ્જબી નામના પુસ્તકમાંથી ચુંટેલું)

અબ્બા દેશની મહાશાહી બિલ્હીસની હુઆ

"رَبِّ اِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاَسَلْتُ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ"
 “રબ્બે ઈન્ની ઝલમ્તો નફ્સી-વ-અસ્લમતો મઅ-સુલૈમાના
 લિલ્લાહે-રબ્બિલ આલમીન.” (સૂરએ નમ્લ, આ ૪૪)

એક દિવસ હઝરત સુલૈમાન અ.સ. પોતાના સિહાંસન ઉપર આન-બાન-શાન સાથે બિરાજમાન હતાં. બધાં પક્ષીઓ પોતાની પાંખો વડે આપ અ.સ.ના માથે છાંયડો કરી રહ્યાં હતાં જેથી કરીને તડકો સીધો નબીના માથે ન આવે. પરંતુ નબી અ.સ. એ જોયું કે એક છિદ્રમાંથી (ખાલી જગ્યામાંથી) તડકો તેમના માથે આવે છે. જોયું તો ‘હુદહુદ’ નામના પક્ષીની જગ્યા ખાલી હતી.

આપ અ.સ. એ ફરમાવ્યું કે: “આ હુદહુદ કેમ દેખાતો નથી? હું તેને સખ શિક્ષા કરીશ અથવા એને મારી નાંખીશ અથવા તો (પોતાની ગેરહાજરીનું) કોઈ સબળ કારણ તેણે રજુ કરવું પડશે.”

થોડીક વારમાં હુદહુદ આવી ગયો અને કહ્યું: હે અલ્લાહના નબી! હું સબા દેશમાંથી (જે યમનમાં છે) એક તદ્દન સાચા સમાચાર લઈને આવ્યો છું. ત્યાં એક સ્ત્રી શાસન કરે છે. તેને આ જગતની દરેક વસ્તુ પ્રાપ્ત થએલી છે અને તેનું સિહાંસન (પણ) ખૂબ જ વિશાળ છે. તે અને તેના પ્રજાજનો બધાં સૂર્યપૂજકો છે. શૈતાને તેમની દ્રષ્ટિએ આ કાર્યને સારું બનાવી દીધું છે અને તેમને સત્યના માર્ગ (એક અલ્લાહની બંદગી)થી ભટકાવી દીધાં છે.

હઝરત સુલૈમાન અ.સ.એ હુદહુદ દ્વારા સબા દેશની મહારાણીને એક પત્ર મોકલ્યો જેમાં આરંભમાં જ “બિસ્મિલ્લા-હિરહમા-નિરહીમ” લખીને તેને સત્યનો (એટલે કે એક અલ્લાહની બંદગીનો) સ્વીકાર કરવાની સલાહ આપી હતી.

મહારાણીએ પોતાના બુધ્ધિશાળી સલાહકારો અને યુધ્ધના નિષ્ણાંતો સાથે સલાહ-મશ્વરો કરીને એક ભેટ (આ ભેટમાં અનેક હીરા, ઝવેરાત અને મોટા પ્રમાણમાં સોનું હતું) હઝરત સુલૈમાન અ.સ.ને મોકલાવી. આ એક રીતે હઝરત સુલૈમાન અ.સ.ની કસોટી હતી કે તેમણે એવું વિચાર્યું હતું કે જો સુલૈમાન અ.સ. કોઈ સામાન્ય સમ્રાટ હશે તો ભેટ સ્વીકારી લેશે અને ખરેખર તે નબી હશે તો ભેટનો અસ્વીકાર કરશે.

હઝરત સુલૈમાન અ.સ. એ ભેટનો અસ્વીકાર કર્યો અને એલયીને પરત કરી દીધો. જનાબ સુલૈમાન અ.સ. ના આવા જવાબથી સંતુષ્ટ થઈને સબા દેશની મહારાણી પોતાનો રાજ-પાટ છોડીને જનાબ સુલૈમાન અ.સ. પાસે આવવા નીકળી પડી.

આ તરફ જેની પાસે કિતાબના અમુક ભાગનું જ્ઞાન હતું તેવી એક વ્યક્તિ મારફતે જનાબ સુલૈમાન અ.સ. એ તેના સિહાંસનને પોતાની પાસે મંગાવી લીધા અને તેના દેખાવમાં ફેરફાર કરીને તેને ઓળખી ન શકાય તેવું બનાવી દીધું કે જોઈએ મહારાણી તેને ઓળખી શકે છે કે નહીં.

જ્યારે મહારાણી સુલૈમાન અ.સ.ના દરબારમાં પહોંચી ત્યારે સુલૈમાન અ.સ. એ પુછ્યું: શું તમારું સિહાંસન આવું જ હતું?

તેણે કહ્યું: કદાચ લાગે છે તો એવું જ! અને મને તો પહેલાં જ (સત્યના માર્ગનો) જ્ઞાન પ્રાપ્ત થઈ ગયું હતું અને મેં (તો) ઈસ્લામ (એક ખુદાને માનવો અને તેની જ બંદગી)નો સ્વીકાર કરી જ લીધો હતો.

તેને કહેવામાં આવ્યું કે મહેલમાં પ્રવેશ કરે.

મહેલના પ્રાંગણમાં નીચે પાણી અને તેના ઉપર તદ્દન સ્વચ્છ પારદર્શક કાચ લગાડેલાં હતાં.

મહારાણી બિલ્કીસને દાખલ થતાંની સાથે જ એવું લાગ્યું કે પાણી ઉંડું હશે તેથી તેણે પોતાની પીંડળીઓ ઉઘાડી નાંખી. ત્યારે સુલૈમાન અ.સ. એ કહ્યું કે: આ પાણી નથી, કાચ છે. ત્યારે બિલ્કીસે હઝરત સુલૈમાન અ.સ.માં નબુવ્વતની નિશાનીઓ અને પોતાને અસત્યના માર્ગે જોઈને કહ્યું: “રબ્બે ઈત્રી ઝલમ્તો નફ્સી-વ-અસ્લમતો મઅ-સુલૈમાના લિલ્લાહે-રબ્બિલ આલમીન.” (નમ્લ, આ ૪૪)

અર્થાત: હે પરવરદિગાર! નિઃસંશય મેં (સૂર્યની પૂજા કરીને) મારા પોતાના પર અત્યાચાર કર્યો હતો અને હવે હું સુલૈમાન અ.સ.ની સાથે રહીને એ ખુદા પર ઈમાન લાવું છું કે જે તમામ દુન્યાઓનો પાલનહાર છે.

આ પ્રસંગનો અર્થ તારવવામાં આવે તો સ્પષ્ટ થાય છે કે તે એટલી બધી ઉજ્જવળ આત્માવાળી સ્ત્રી હતી કે તેણે સત્યનો માર્ગ અપનાવવામાં પોતાનો રાજ-પાટ શાસન બધું તજી દીધું અને જનાબ સુલૈમાન અ.સ. ઉપર ઈમાન લઈ આવી. જ્યારે આજના યુગના વરસોના મુસલમાન પુરૂષોમાં પણ એટલી ત્રેવડ નથી કે સત્યના કાજે પોતાની દોલત, સંપત્તિ, પદ, ઉચ્ચસ્થાનને કુરબાન કરી શકે પરંતુ તેને મેળવવા અને બાકી રાખવા માટે કોઈ પણ બહાનું શોધીને પોતાની બલિદાનની ભાવનાને જ કચડી નાંખે છે.

પયગમ્બરે અક્કમ સ.અ.વ. ઉપર સલવાત મોકલવા અંગે

શૈખ ફુલૈની રહ.એ ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.થી રિવાયત કરી છે કે આપ હઝરત સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું: “જ્યારે પણ પયગમ્બર સ.અ.વ.નો ઉલ્લેખ થાય (નામ આવે) ત્યારે આપના ઉપર ખૂબ મોટા પ્રમાણમાં સલવાત મોકલો અને એ નિશ્ચિત છે કે જે કોઈ પણ આપ હઝરત સ.અ.વ. ઉપર એક વખત સલવાત મોકલશે તો તે વ્યક્તિ માટે ફરિશ્તાઓની હજાર હરોળો (પંકતિઓ) દ્વારા હજાર વખત સલવાત મોકલવામાં આવશે; પરિણામે ખુદા અને ફરિશ્તાઓની સલવાતથી કોઈ પણ વ્યક્તિ વંચિત નહીં રહે અને જે કોઈ વ્યક્તિ આ (આ કાર્ય-સલવાત મોકલવાના કાર્ય) પ્રત્યે રૂચિ ન ધરાવતો હોય તે અજ્ઞાની અને અહંકારી હશે અને ખુદા, તેના રસૂલ સ.અ.વ. અને અહલેબૈત અ.સ. તેનાથી વિમુખ છે.” (ઉસૂલે કાફી, ભાગ ૪, પાન નં ૨૪૯)

હઝરત ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.એ આયત “ઇન્નલ્લાહા-વ-મલાએકતહૂ યુસલ્લૂના અલન્નબી યા અય્યોહલ-લમ્નીના આમનૂ સલ્લૂ અલ્યહે-વ-સલ્લેમૂ તસ્લીમા” (સૂરએ અહઝાબ ૫૬)ની વ્યાખ્યા કરતાં ફરમાવ્યું છે કે: “સલવાત ખુદાની તરફથી એક દયા-કૃપા છે. મલાએકા તરફથી સલવાત એ શુદ્ધિકરણ છે અને મનુષ્યો (લોકો) તરફથી સલવાત એ એક યાચના (દુઆ) છે.”

અને તે રિવાયતમાં જ છે કે લોકોએ પ્રશ્ન કર્યો કે અમે મુહમ્મદ સ.અ.વ. અને આલે મુહમ્મદ અ.સ. પર કેવી રીતે સલવાત મોકલીએ? તેના જવાબમાં હઝરત અ.સ.એ ફરમાવ્યું એવી રીતે કહો કે:

“સલવાતો મલાએકતેહી વ અંબિયાએહી વ રોસોલેહી વ જમીએ ખલ્કેહી અલા મુહમ્મદિંવ-વ-આલે મુહમ્મદ વસ્સલામો અલૈહે વ અલૈહિમ વ રહેમતુલ્લાહે વ બરકાતોહૂ.”

અર્થાત: “અલ્લાહ તઆલાના ફરિશ્તાઓ, અંબિયાઓ, રસૂલો અને સમગ્ર સૃષ્ટિની મુહમ્મદ સ.અ.વ. અને આપની આલ અ.સ. પર સલવાત હજો અને પયગમ્બર સ.અ.વ. અને આપની આલ અ.સ. પર સલામ હજો અને અલ્લાહની દયા-કૃપા અને બરકતો હજો.”

પ્રશ્નકર્તાએ અરજ ગુજારી: “જે વ્યક્તિ આ સલવાત પયગમ્બર સ.અ.વ.ને મોકલે તેને આનો બદલો (સવાબ) શું મળશે?”

હઝરત અ.સ.એ ફરમાવ્યું: “આ સલવાતનો સવાબ ગુનાહોને એવી રીતે સાફ કરી દે છે (ગુનાહોને એવી રીતે નષ્ટ કરી દે છે) કે જાણે તે પોતાની માતાના ઉદરમાંથી જન્મ્યો હોય.”

કુરઆને મજુદમાં

અનેક વિદ્યાઓ અંગેના ઉલ્લેખો

૨. કુરઆન અને ખગોળ શાસ્ત્ર:

ખુદાવન્દે આલમનો મહાન ઈર્શાદ છે કે: “જે લોકો નાસ્તિક છે શું તેમની સમજમાં આ નહી આવ્યું કે આકાશ અને પૃથ્વી બંને એક બીજા સાથે જોડાએલાં હતાં અને અમોએ તેમને છૂટા પાડ્યાં!” (સૂરએ અંબિયા, આયત ૩૦)

આધુનિક યુગની અદ્યતન શોધ એ છે કે આ સમગ્ર સૂર્ય મંડળ એક બીજા સાથે જોડાએલું હતું. પછી આ સઘળા તારાઓ (ગ્રહો)ને છૂટા પાડવામાં આવ્યાં અને આ પૃથ્વી પણ (સૂર્યના વાયુ મંડળમાંથી) છૂટી પાડીને આ અનંત અવકાશમાં નાંખી દેવામાં આવી અને (ત્યારથી જ) તે (એક ચોક્કસ ઘરી અને માર્ગ ઉપર) તે પ્રદિક્ષણ કરે છે.

આકાશો અને પૃથ્વીના જોડાએલાં હોવાનો જે કાંઈ પણ અર્થઘટન કરવામાં આવે પરંતુ એ હકીકત છે કે આ આયતના ઉલ્લેખોએ ખગોળશાસ્ત્રીઓની વિચારધારાને એ હકીકત પ્રત્યે જરૂર આકર્ષિત કરી છે કે દરેક આકાશ (સૂર્ય મંડળ) અને દરેક પૃથ્વી (દરેક સૂર્ય મંડળના ગ્રહો-ઉપ ગ્રહો) ભૌતિક અને પ્રાકૃતિક રીતે એક બીજા સાથે સામ્ય ધરાવે છે. વાતાવરણની ઉલટફેરને કારણે ભૌતિક ચિન્હોમાં તફાવત જરૂર આવી શકે છે પરંતુ મૂળ ભૌતિકતા અને પ્રકૃતિમાં તો સામ્યતા જ રહેલી છે. કેમકે જ્યારે કોઈ બે પદાર્થો એક જ પદાર્થમાંથી છૂટા પાડીને બને છે ત્યારે મૂળ ભૌતિકતા અને પ્રકૃતિમાં તો સામ્યતા જ રહે છે.

દા.ત. એક જ લોટામાંના પાણીને બે જુદા-જુદા પવાલાઓમાં ભરીને એક પવાલાને અગ્નિ પાસે અને બીજા પવાલાને બરફ પાસે મૂકી દેવામાં આવે તો સ્થાન ફેરને કારણે બંનેની દેખીતી પ્રકૃતિમાં ફેર આવી જશે; એક પવાલાનું પાણી ગરમ અને બીજા પવાલાનું પાણી ઠંડું થઈ જશે પરંતુ ભૌતિક અને મૂળ રીતે તો બંને પાણી જ રહેશે. એટલે કે પાણીના મૂળ ભૌતિક અને પ્રાકૃતિક ગુણો સરખાં જ રહેશે.

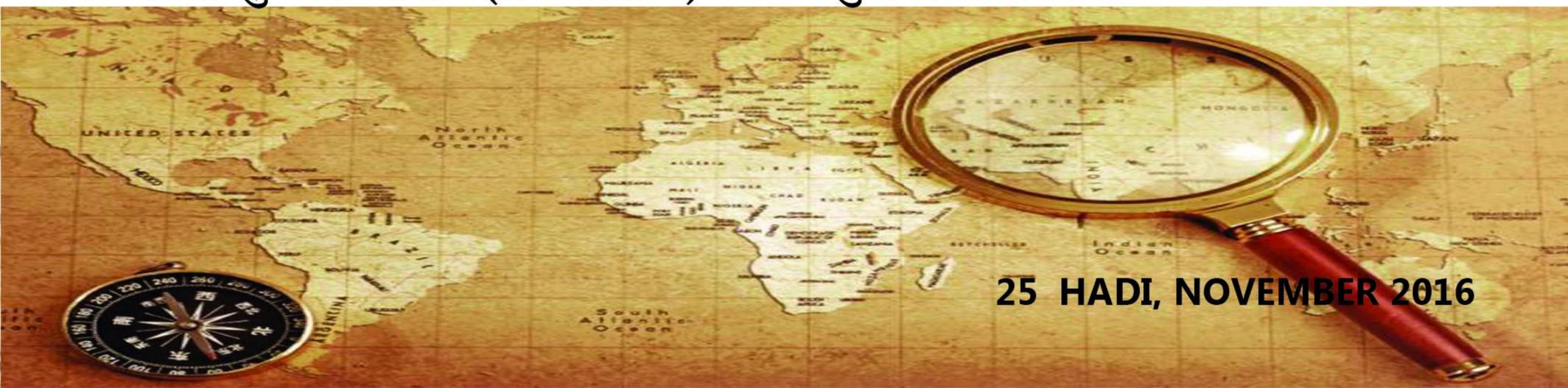
૩. કુરઆન મજીદ અને ભૂગોળ શાસ્ત્ર:

ખુદાવન્દે આલમનો ઈર્શાદ છે કે:

“અમોએ પવનને વાદળોનો ભાર સહન કરી શકે (ઉપાડી શકે) તેવું બનાવીને ચલાવ્યું છે અને તે પછી (તે પવન સાથે વાદળો મોકલીને) આકાશમાંથી પાણી (વરસાદ) વરસાવ્યું છે. જેણે (જે પાણીએ)

તમને તૃપ્ત કર્યાં અને જો કે તમો એને (તે પાણીને) સંગ્રહવાવાળાઓ નહોતાં.” (સૂરએ હિજર ૨૨)

પ્રાચીન યુગના ભૂગોળશાસ્ત્રીઓએ હકીકતની જાણકારી નહોતાં ધરાવતાં કે પવન શા માટે ફૂંકાય છે? તેના શું લાભાલાભ છે? પવન ફૂંકાવાના ક્યાં-ક્યાં શું શું પરિણામો આવે છે? પરંતુ કુરઆને મજીદે અરબ લોકોને તેમની રૂચિ પ્રમાણે આ હકીકત પ્રત્યે આકર્ષિત કર્યાં કે આ પવનો ફૂંકાવાને કારણે તમારા નર ખજુરનો પૂંકેસર નારી ખજુરના સ્ત્રી કેસર સુધી પહોંચી શકે છે અને આ વરસાદને કારણે જ ખેતી થાય છે અને આ આયત દ્વારા જ અર્વાચિન યુગને એવો સંદેશો આપવામાં આવ્યો છે કે આ પવન વાદળોના બંને વિદ્યુત (ચુંબકીય) ભારને એકત્ર કરે છે અને તે પછી પાણી તેને પૃથ્વી (જમીન) સુધી પહોંચાડી દે છે.

૪. કુરઆન અને વનસ્પતિ શાસ્ત્ર:
ખુદાવન્દે આલમે ઈશાદ ફરમાવ્યું
છે કે: “અને એ તે (ખુદા) જ છે કે
જેણે આકાશમાંથી પાણી ઉતાર્યું
(વરસાદ વરસાવ્યો) અને તે પછી તે
વડે (તે પાણીનો ઉપયોગ કરીને-
પાણી વડે) અમોએ દરેક પ્રકારની
ઉગવાની વસ્તુઓ (વનસ્પતિ)ને
જમીનમાંથી કાઢી (ઉગાડી- પેદા
કરી)” (સૂરએ અન્આમ ૯૯)

આ આયતમાં સ્પષ્ટ રીતે એ
હકીકત દર્શાવવામાં આવી છે કે
વનસ્પતિઓ અને જમીનમાંથી
ઉગતી વસ્તુઓ (અનાજ-ફળો એ
તમામ)ના ઉગવામાં પાણી ઘણો
મહત્વનો ભાગ ભજવે છે અને
આકાશમાં વરસાદ વરસવાની
બાબત પણ ઉપજની વૃદ્ધિમાં ખુબ જ
મહત્વ ધરાવે છે. કેમકે સખત
ગરમીને કારણે વાતાવરણમાં ઉત્પન્ન
થતાં વિષાણુઓ અને વિજળીના
ઝબકારાને કારણે ઉત્પન્ન થતાં
નાઈટ્રોજનને પાણી પૃથ્વીમાં ઉતારી
દે છે ત્યારે જમીનની (ઉત્પન્ન

કરવાની) શક્તિ જાણે કે ઉભરાઈ
જાય છે અને તેને પરિણામે
વનસ્પતિઓને શક્તિ મળવાનું એક
અત્યંત અગત્યનું પરિબળ પ્રાપ્ત થાય
છે.

આપે પણ એ હકીકત જોઈ હશે કે
પ્રથમ વરસાદના પાણીમાં જે અસર
હોય છે તેવી અસર તે પછીના
વરસાદના પાણી અને પુરના
પાણીમાં નથી હોતી; કેમકે પ્રથમ
વરસાદનું પાણી પોતાની સાથે
વાતાવરણની સઘળી શક્તિઓ લઈને
આવે છે તે પછીના વરસાદના
પાણીમાં આટલા પ્રમાણમાં આવી
શક્તિઓ હોતી નથી.

(ક્રમશ...)

સૌથી વધુ

નબીયે અકરમ સ.અ.વ.એ ફરમાવ્યું છે કે:

- ❖ સૌથી વધુ ઈબાદત કરનાર અને જાણકાર (જ્ઞાની) એ વ્યક્તિ છે કે જે અલ્લાહે (મનુષ્ય માટે) જે (કાર્યો) ફરજિયાત કર્યા હોય તેવા કાર્યો (તેમાંથી એક પણ કાર્ય છોડ્યા વગર) બજાવી લાવતો હોય.
- ❖ આલોક (આ જગત)થી સૌથી વધુ વિમુખ એ વ્યક્તિ છે કે જે ગુનાહોનો (સદાયે) ત્યાગ કરતો હોય (કોઈ ગુનાહ કરતો જ ન હોય.)
- ❖ સૌથી વધારે મુલ્યવાન એ વ્યક્તિ છે કે જે મુખાઈભરી વાતો ન તો (પોતે) કરતો હોય અને (બીજાઓની) મુખાઈભરી વાતો સાંભળતો પણ ન હોય.
- ❖ સૌથી વધુ આદરણીય એ વ્યક્તિ છે કે જે સૌથી વધારે પરહેઝગાર હોય.
- ❖ સૌથી વધારે સફળ અને નસીબદાર એ વ્યક્તિ છે કે જે સજ્જન લોકોની સોબતમાં રહેતો હોય અને મુખાઈઓ અને ઉપદ્રવી લોકોથી દૂર રહેતો હોય.

ખુદા-ક્યામત અને કુરઆન વિશે શંકા ન રાખો

કુરઆને કરીમમાં ત્રણ વસ્તુઓ વિશે એવો ઉલ્લેખ છે તે વસ્તુઓ શંકાથી પર છે અને આ ત્રણ વસ્તુઓ છે:

૧. ખુદાવન્દે આલમની ઝાત.

૨. ક્યામત.

૩. કુરઆને મજીદ.

અને જે લોકો આ ત્રણની બાબતે શંકા-કુશંકા ધરાવે છે તેમના માટે દલીલ પણ કરવામાં આવેલ છે. કુરઆનની આયતોમાં ઉલ્લેખ છે કે:

ખુદાવન્દે આલમની બાબતે શંકા કરનાર વ્યક્તિઓને પ્રશ્ન પુછવામાં આવેલ છે કે:

“અ-ફિલ્લાહે શક્કુન”
અર્થાત: “શું ખુદાના અસ્તિત્વ વિશે શંકા કરી

શકાય ખરી? જ્યારે કે પૃથ્વી અને આકાશોનો સર્જક છે.” (સૂરએ ઈબ્રાહીમ, આયત ૧૦)

એટલે કે જો ખુદાના અસ્તિત્વ વિશે તમે શક કરતા હોવ તો પછી બતાવો અલ્લાહ સિવાય બીજો કોણ આ પૃથ્વી અને આકાશોનું સર્જન કરી શકે છે!

તેવી જ રીતે ક્યામત વિશે પણ શંકા રાખી શકાય તેમ નથી. તે વિશે ઈર્શાદ થએલ છે કે:

“આપણો રબ એ છે કે ક્યામતના દિવસે સઘળા લોકોને એકત્ર કરશે.” (સૂરએ આલે ઈમરાન, આયત ૯)

જો કોઈને આ વિશે શંકા હોય તો તેના માટે ઈર્શાદ થએલ છે કે:

“હે લોકો! જો તમો ક્યામત વિશે શંકા ધરાવતાં હોવ તો યાદ રાખો ખુદા એ જ છે કે જેણે તમારું કોઈ અસ્તિત્વ જ નહોતું તેમ છતાંયે માટીમાંથી ઉત્પન્ન કર્યા.” (સૂરએ હુજ, આયત પ)

એટલે કે ખુદા માનવજાતને તેનું અસ્તિત્વ ન હોવા છતાં પણ સર્જન કરી શકે છે તે શું તેના અસ્તિત્વના માર્ગમાં મળી ગયાં પછી તેને ફરી અસ્તિત્વમાં લાવી શકતો નથી.

કુરઆને મજીદ વિશે છે કે: “આ કુરઆન ખુદાવન્દે આલમ તરફથી છે, તેમાં શંકાને કોઈ સ્થાન નથી અને તે પરહેઝગાર લોકોને માર્ગદર્શન આપનારી

કિતાબ છે.” (સૂરએ બકરહ, આયત ૨)

“જો તમે આ બાબતે શંકા ધરાવતાં હોવ કે આ કિતાબ કે જે અમે મારા બંદા (મુહમ્મદ સ.અ.વ.) ઉપર નાઝિલ કરી છે તે ખુદાની કિતાબ નથી તો તમે આના જેવો (માત્ર) એક સૂરો તો લાવી બતાવો!” (સૂરએ બકરહ, આયત ૨૩) એટલે કુરઆન જેવું પુસ્તક કોઈ માનવી તૈયાર કરી શકતો ન હોય તો તેનો અર્થ એવો જ થાય કે આ કિતાબના “ખુદાની કિતાબ” હોવાની બાબતે શંકાને કોઈ સ્થાન જ નથી.

એ લોકો કે જેમનામાં

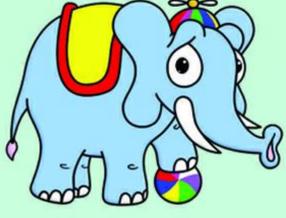
માનવતા નથી

શૈખ સદૂક (રહ.)થી રિવાયત છે કે હઝરત ઈમામ જાઅફરે સાદિક અ.સ.ને પૂછવામાં આવ્યું કે આ લોકો કે જે આપની સમક્ષ છે શું તે સઘળા લોકો મનુષ્યો અને માનવો છે?

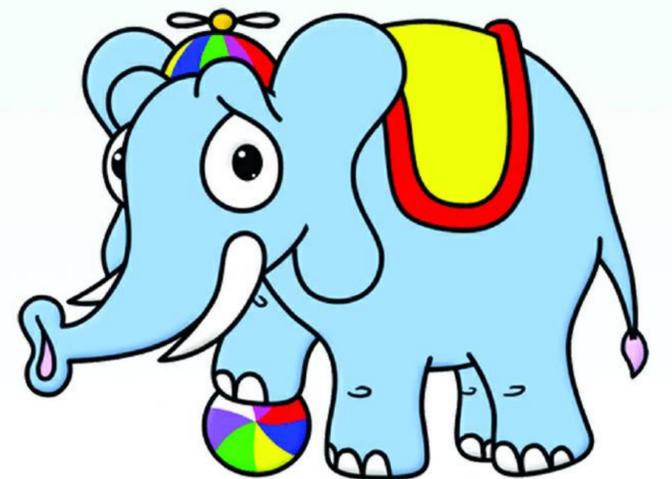
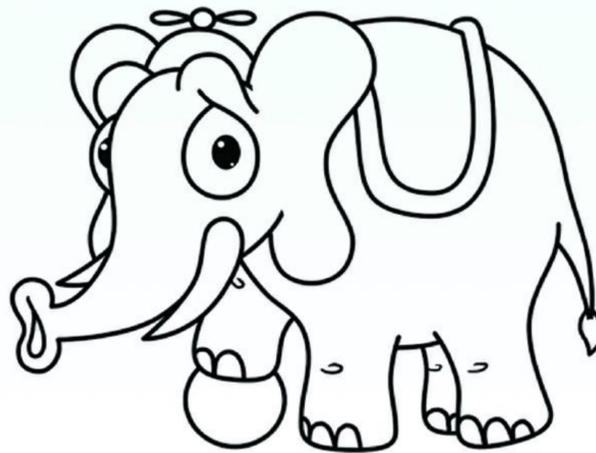
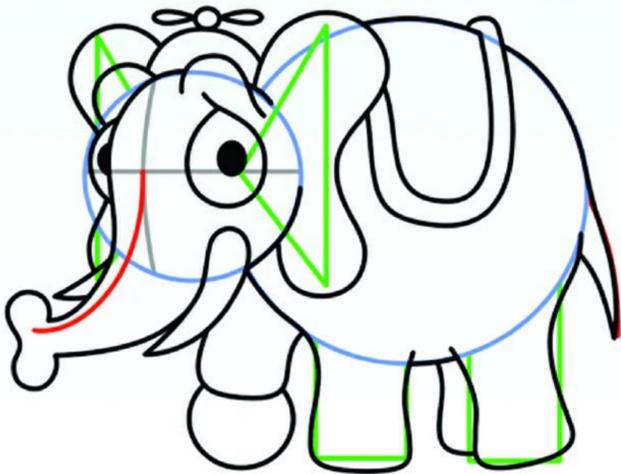
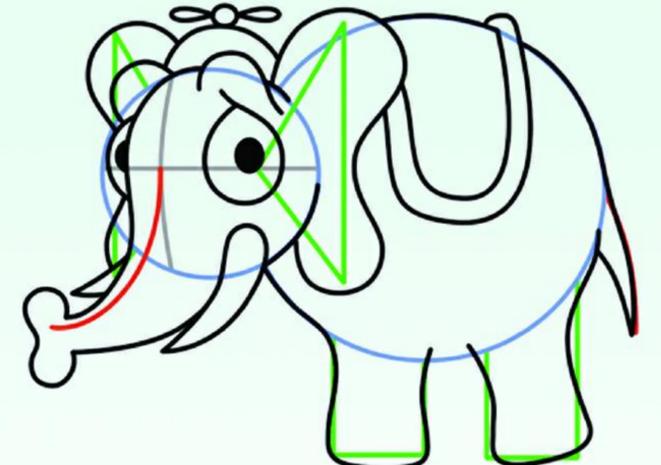
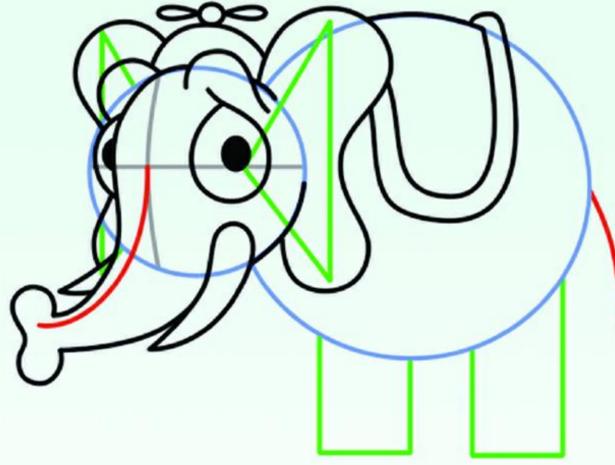
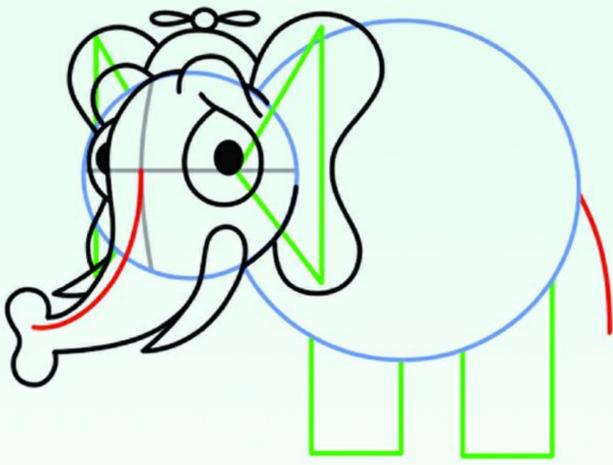
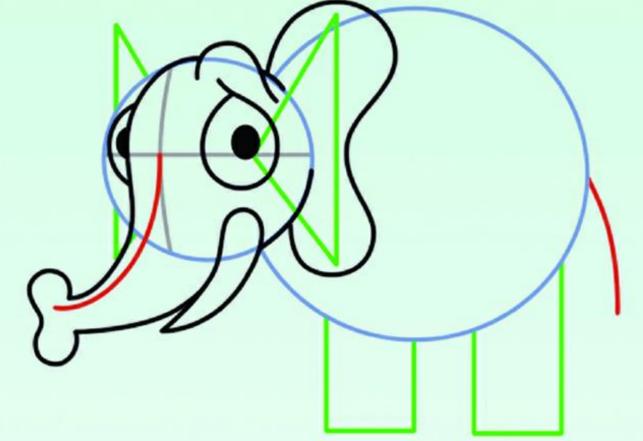
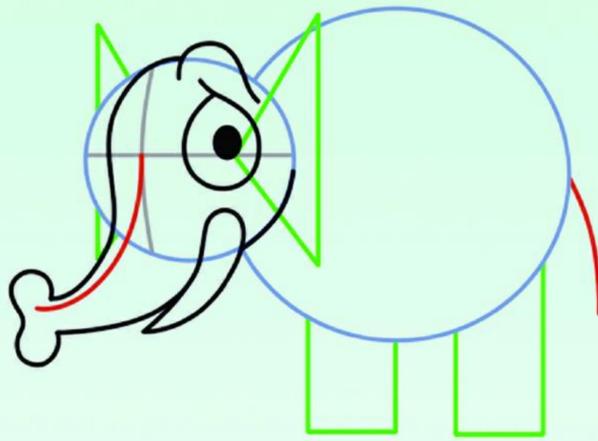
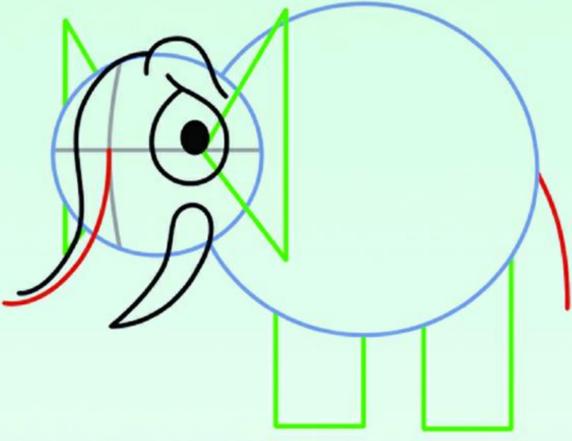
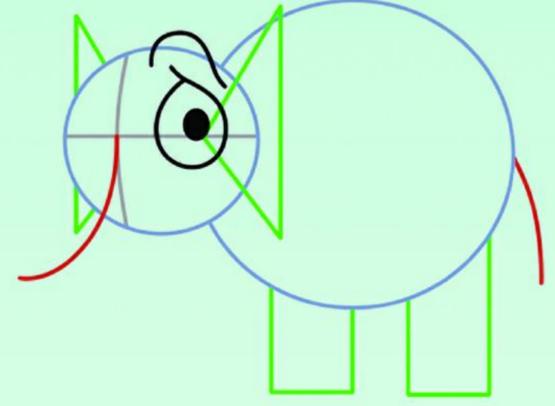
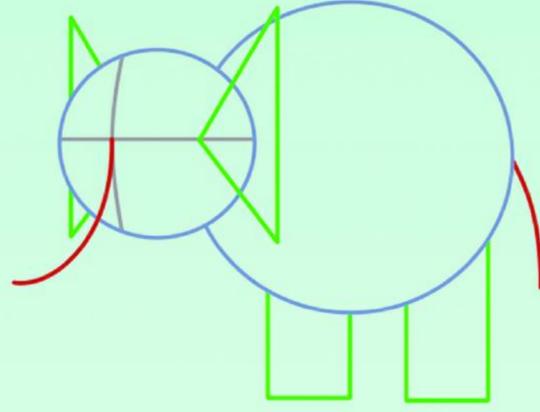
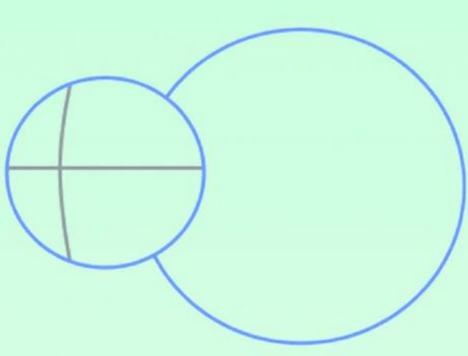
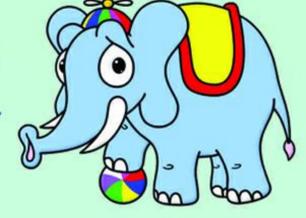
આપ અ.સ.એ પ્રત્યુત્તર આપ્યો કે એવા લોકોને મનુષ્ય ગણી શકાય નહીં કે:-

- ⇒ જેઓ (સભામાં) ઓછી જગ્યા ઉપલબ્ધ હોય ત્યારે પણ પગ પસારીને પલાંઠી-મારીને (વધુ જગ્યા રોકી લઈને) બેસે.
- ⇒ જેઓ એવી વાતો કે કામો કે જેનો તેમનાથી કાંઈ સંબંધ ન હોય તેમાં પણ દખલગીરી કરે.
- ⇒ એવી બાબત કે જેના વિષે પોતે કાંઈ જાણતાં ન હોય તે છતાં તે અંગે ઝઘડો કરે.
- ⇒ કોઈ રોગ ન હોવા છતાં (ઢોંગ કરીને) પોતે બીમાર છે તેવું જાહેર કરે.
- ⇒ કોઈ મુસીબત ન હોય તેમ છતાં પોતાના માથામાં માટી નાંખે અને વાળ વિખેરી નાંખે.
- ⇒ જ્યારે તેના સાથીઓ કોઈ સત્ય બાબતે સર્વસંમત હોય ત્યારે પણ તે સત્ય બાબતે પોતાના સાથીઓનો વિરોધ કરે.

(બિહારુલ અનવાર, ભાગ ૭૦, પાન નં ૧૧)

જુઓ અને ચિત્ર બનાવો

₹/. 30

PUBLISH 10TH EVERY MONTH, RNI No: GUJGUJ/2015/59960

REGISTERED UNDER POSTEL REGISTRATION No: AHD-C/51/2015-2018 VALID UP TO 31TH DECEMBER 2018

ISSUED BY THE SSPO's AHMEDABAD CITY DIVISION, PERMITTED TO POST AT AHMEDABAD PSO ON 10TH OF EVERY MONTH

PUBLISHED FROM: HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST

865/866, BEHIND TASLIM SOCIETY, NEAR GOLDEN PARK, VATVA, AHMEDABAD - 382 440

PRINTED AND PUBLISHED BY: RIZVI MOHMED RAZA ABID HUSEIN ON BEHALF OF
HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST, RNI NO: GUJGUJ/2015/59960
AND PRINTED AT PRINT CARE, N.R. ESTATE, TAVDIPURA, SHAHIBAUG, AHMEDABAD-380 004
AND PUBLISHED FROM HAUZA-E-ILMIYAH IMAM KHOMAINI CHARITABLE TRUST
865/866, BEHIND TASLIM SOCIETY, NEAR GOLDEN PARK, VATVA, AHMEDABAD- 382 440
EDITOR: RIZVI MOHMED RAZA ABID HUSEIN

